

De SOM-blik op de evaluatie van het Decreet Integrale Jeugdhulp

Hoorzitting 15 december 2020

Commissie Welzijn, Volksgezondheid, Gezin & Armoedebestrijding

Opbouw

1. Het recht op jeugdhulp
2. Relationele continuïteit
3. Ruimte voor sociaal ondernemerschap

Legende:

Vaststellingen uit de evaluatie + lopende
beleidspistes

→ Onze aanbevelingen

1. Het recht op jeugdhulp...

... niet voor alle kinderen en jongeren gerealiseerd

Specifieke groepen kinderen en jongeren vinden minder toegang tot jeugdhulp

- Kinderen en jongeren in een armoedesituatie
- Kinderen en jongeren met een migratieachtergrond

→ Normalisering jeugdhulp

→ Toeleiders kennen, vertrouwen en werken samen met jeugdhulp: jeugd(welzijns)werker, sportcoach, leerkracht, ...

→ Belangrijke rol voor Brede Instap: nóg meer outreachend werken; tijd en ruimte voor holistische benadering

→ Sociale tolken binnen het basisaanbod van voorzieningen en organisaties (financiering vanuit dep. WVG weggefallen)

Beschikbaarheid: niet tijdig, geen 'gepaste' hulp

- Kracht- en netwerkgericht werken botst op limieten
- 'Gepaste' hulp en doorstroommogelijkheden niet steeds beschikbaar → prioritering als noodzakelijk kwaad, maar ook druk op dit systeem
- Jongeren in complexe situaties vinden relatief sneller een plek binnen NRTJ, ten koste van jongeren in 'minder' complexe situaties → dreigende escalatie

→ Complexiteit procedure ITP + belang van betrokkenheid hulpverleners in indicatiestelling

→ CAPACITEIT: meer aanbod + ànder aanbod

“Verschillende voorzieningen geven aan dat ze voelen dat de **doelgroep steeds zwaarder wordt** en daar waar er vroeger een gezonde mix was die de werking haalbaar hield, nu de samenstelling van de groepen veel minder hanteerbaar is. **Een gevolg hiervan is dat personeel afhaakt, verjongt en de draagkracht van de voorziening – in tegenstelling tot de nood – afneemt.**” (p. 60)

Crisishulp onder druk

- Oneigenlijk gebruik crisishulp → 'overbruggingshulp'
- Belang van crisishulp als subsidiair: duidelijke voorwaarden

→ Subsidiaire, doch volwaardige vorm van jeugdhulp:

Pleidooi voor grondige evaluatie crisishulp

- Nood aan crisisbegeleiding
- Termijn voor crisisverblijf (7d+7d) → gelijkstelling met termijn crisisbegeleiding (28d) om 'carrousel' te vermijden
- Leren uit goede praktijken: bv. werken met 'crisisunits' → rust in de groep, breuken met school vermijden (door bv. tijdelijk thuisonderwijs)

Uitbreidingsbeleid...

- Investeren in basisvoorzieningen: jeugdhulp IN de samenleving
- Rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp
 - 1G1P als goede praktijk
 - Belang van generalistisch werken, maar mét oog voor specifieke expertises
 - Duidelijkere profilering van RTJ in de (sub)regio
 - Enting op de eerstelijnszones = kans om vanuit (boven)lokale noden en dynamieken aan de slag te gaan
 - Structurele vertegenwoordiging in de zorggraden?
 - Governance: (Boven)lokaal vs. regionaal? (GBO vs. zorgraad vs. regionale zorgzone vs. IROJ...)
 - Beleidsplan RTH vanuit VAPH = gemiste kans voor integrale aanpak

Uitbreidingsbeleid...

- Niet-rechtstreeks toegankelijke hulp
 - Kleinschalige leefgroepen & huiselijkheid, gezinshuizen
 - Evaluatie beleid 'verblijf na corona'
 - Duidelijke nood aan innovatie binnen residentieel aanbod + belang van diversificatie → 'gepast' aanbod
 - Gezinshuizen: belang van omkadering vanuit voorzieningen én pleegzorg
 - Expertise benutten uit Taskforce Verblijf
- Belang van globale visie en coördinatie
 - Globaal: én financiering én kwaliteit én innovatie én multidisciplinair én infrastructuur én personeelsomkadering én...
 - Bottom-up: expertise en dynamieken op het terrein, experimenteerruimte, responsabilisering regio's (IROJ's)

2. Relationele continuïteit

Binnen een voorziening

Overheen het hele hulpverleningstraject

Naar een trajectbegeleider?

Vs. Vertrouwenspersoon? Ankerfiguur? Coördinator van een traject? Consulent?

- Duidelijke signalen vanuit gebruikers, evaluatie decreet, ...
- In 1G1P opening voor 'ankerfiguur'
- Ook bij PVF Minderjarigen een pertinente vraag

→ In kaart brengen van verschillende beleidsopties:

- Wie? Belang van onafhankelijkheid t.a.v. hulpverleningstraject, niet per se vanuit 1 soort dienst
 - Niet enkel 'wie', vooral ook 'wat': duidelijk mandaat, uitklaring verschillende rollen
 - De kosten en baten van een 'trajectbegeleider'
- Project in ondernemingsplan Opgroeien 2021?

3. Ruimte voor sociaal ondernemerschap

<<Doen we de dingen goed?>>

vs.

<<Doen we de goede dingen?>>

Ruimte voor sociaal ondernemerschap

- Kwaliteit en impact als belangrijke uitgangspunten: wat wérkt?
- Integrale samenwerking
 - Erkennen en verknopen van elkaars expertise (bv. psychiatrie)
 - Rationalisering sectorale regelgeving, registratie, ...
 - Evaluatie financiering: financieringssysteem geen doel op zich, maar middel om samenwerking te faciliteren
 - 1 Agentschap Jeugdhulp
- Innovatie stimuleren i.p.v. tegenwerken
 - Ruimte voor experiment

→ Innovatiefonds?

Contact

www.som.be

- Algemeen directeur: Patrick Vander Weyden
patrick.vanderweyden@som.be
- Stafmedewerker Jeugdhulp: Miet Neyens
miet.neyens@som.be